

Stav bádání

Přestože byl Pavel Josef Vejvanovský vedle Adama Václava Michny z Otradovic a Kryštova Haranta z Polžic a Bezdrůžic jedním z hlavních představitelů české hudby 17. století, jeho jméno zůstalo po celá století zcela neznámo. První zmínku o tomto skladateli nalezneme v roce 1921, v pracích profesora německé fakulty v Praze, Paula Nettla. Ten však jen konstatoval, že ve skladbách Pavla Vejvanovského nenašel nic slovanského. Docela jinak o něm píše Antonín Breitenbacher. Byl první, kdo zjistil životní data skladatele. Rovněž se mu podařilo zjistit, ve kterých letech Vejvanovský studoval v Opavě.

V roce 1948 napsal Oldřich Petráš disertační práci s názvem „*Suitové orchestrální skladby Pavla Josefa Vejvanovského*“. Sestavil skladatelův životopis a hodnotil jednotlivé suity. Významným muzikologem, jenž se v 90. letech 20. století zabýval Vejvanovským, je Jiří Sehnal. V roce 1993 napsal monografii „*Pavel Vejvanovský a biskupská kapela v Kroměříži*“. Toto je jediná ucelená publikace, jež se docela podrobně věnuje životu a dílu tohoto skladatele. Důležité je zdůraznit, že existuje tematický katalog díla. Autorsky se na něm podíleli Jiří Sehnal a Jitřenka Pešková. Vydali ho v roce 1998 v Praze pod názvem *Caroli de Liechtenstein-Castelcorno episcopi Olomucensis operum artis musicae collectio Cremsirii reservata*.

O popularitě tohoto skladatele, trubače a kapelníka svědčí i to, že jeho jméno nalezneme ve všech slovnících publikovaných od 2. poloviny 20. století až do současnosti.

Ve slovníku Grove najdeme heslo Pavel Josef Vejvanovský, které je rozděleno do dvou částí, a to život a dílo. Autory hesla jsou Don Smithers a Jiří Sehnal. Není zde přesně určeno místo a rok skladatelova narození. Jako místo narození uvádí autoři Hukvaldy a Hlučín. Rok narození však vymezili na léta 1633-1639. Za datum úmrtí považovali autoři datum 24. 9. 1693. Po základních skladatelových biografických údajích následuje odstavec o Vejvanovského díle. Zde se dovíme, kolik existuje dochovaných skladeb a pro které nástroje jsou psány. Na závěr charakterizují skladatelův sloh a formu jeho sonát (uvádí, že všechny jeho sonáty mají formu sonata da chiesa). Pokouší se také analyzovat, na koho měl Vejvanovský velký vliv. Jako jediný příklad uvádí Heinricha Ignaze von Bibera, který používal určité motivy a harmonické postupy, jež byly typické pro Pavla Josefa Vejvanovského. V části, jež je věnována dílu, nalezneme soupis děl, který autoři převzali z edice Musica Antica Bohemica a jež v roce 1958 vydal Jaroslav Pohanka.

Totožné heslo najdeme i ve slovníku MGG (Die Musik in Geschichte und Gegenwart). Na autorství se podíleli Jana Spáčilová a Jiří Sehnal. Hned na začátku uvádí, že se skladatel narodil kolem roku 1639. Datum úmrtí se liší od předchozího slovníku (zde je uvedeno datum 24.7.1693). Život Vejvanovského je zde popsán podrobněji. Autoři dokonce uvádí i jméno skladatelovy manželky, kolik dětí spolu měli, kolik jazyků ovládal... Po životopisu následuje soupis skladatelových děl (převzat z tematického katalogu). Poslední část tohoto hesla tvoří charakteristika Vejvanovského slohu a harmonie.

Identické heslo (jen v češtině) se nachází v „Českém slovníku osob a institucí“. Autorkou je Jana Spáčilová. Najdeme zde tytéž informace jako v předchozím slovníku.

Jeden ze starších slovníků, který také pojednává o tomto polním trubači, opisovači a skladateli je *Reimann Musik Lexikon*, z roku 1961. Autor hesla je Camilio Schoenbaum. Ten uvádí, že se Vejvanovský narodil kolem roku 1643 pravděpodobně na Hukvaldech. Datum úmrtí se liší od předchozích slovníků (22.6.1693). Heslo není rozsáhlé. Dovíme se pouze základní informace ze života skladatele.

Vedle slovníků a již zmíněné monografie existuje velké množství kratších článků pojednávajících o Pavlu J. Vejvanovském. Jeden z nich je i článek „*Inventář hudebnin tovačovského zámku z konce 17.století*“ od Jana Racka. Po seznámení s Tovačovem, dělí autor autory tovačovského inventáře do čtyř skupin. Na skladatele: 1.německé a vídeňské; 2.italské; 3.české, českoněmecké a 4.skladatele, jejich totožnost je sporná nebo zcela neznámá. Je samozřejmé, že Vejvanovského zařadil do třetí skupiny. Moc se nevěnuje skladatelově biografii, uvádí jen nejdůležitější fakta. Dále upozorňuje, že jsou Vejvanovského skladby nejvíce zachované v autografech a jsou uloženy v kroměřížském archivu (datované od r.1667 do r.1691). Jan Racek uvádí, že autory tovačovského inventáře lze ztotožnit s autory kroměřížského inventáře, poněvadž v obou inventářích nalezneme stejná jména skladatelů.

Bohumír Indra, autor krátkého článku „*Pavel Vejvanovský a moravská Opava*“, pojednává o původu tohoto významného skladatele a o jeho otci. Podle Bohumíra Indry Václav Vejvanovský (otec skladatele) byl velitelem mušketýrů na Hukvaldech. Popisuje také, jak se

celá rodina stěhovala a jak si pronajali byt. Vyvozením určit, kdy Václav Vejvanovský mohl zemřít. Domnívá se, že to bylo kolem r.1665 nebo 1666.

Jan Trojan publikoval v roce 1978 svůj článek s názvem „*Modální prvky v nástrojové tvorbě Pavla Josefa Vejvanovského*“. Hned na začátku říká, že se harmonickou stránkou tohoto skladatele nezabývalo hodně lidí. Jako základní princip při zkoumání harmonie považuje okolnost, že neexistuje literatura, která by pojednávala o modální harmonii. Modální cítění se u Vejvanovského projevuje obzvláště v jeho kadencích. Trojan na základě notových příkladů analyzuje všechny modální prvky, které v tvorbě P. J. Vejvanovského našel.

Literatura

Lexika:

SMITHERS, Don – SEHNAL, Jiří: Vejvanovský, Pavel Josef. In: *The New Grove Dictionary of Music and Musicians*, second edition, Vol. 26, New York, Oxford University Press, 2001, s. 377-378.

SPÁČILOVÁ, Jana – SEHNAL, Jiří: Vejvanovský, Pavel Josef. In: *Die Musik in Geschichte und Gegenwart*, sv. 16, Kassel, Bärenreiter, 2001, s.1390-1391.

SPÁČILOVÁ, Jana: Vejvanovský, Pavel Josef. In: *Český hudební slovník osob a institucí* [online], red. Petr Macek, dostupné z: www.ceskyhudebnislovník.cz/slovník

VYSLOUŽIL, Jiří: Vejvanovský, Pavel Josef. In: *Hudební slovník pro každého*, Vizovice, Lípa, 1998. s. 572-573.

SCHOENBAUM, Camilio: Vejvanovský, Pavel Josef. In: *Reimann Musik Lexikon, Personenteil L-Z*, Mainz, B.Schott's Söhne, 1961, s. 842.

Monografie:

Sehnal, Jiří: *Pavel Vejvanovský a biskupská kapela v Kroměříži*, Kroměříž, 1993.

Články:

Nettl, Paul: *Die Wiener Tanzkomposition in der zweiten Hälfte des 17. Jh.* In: *Studien zur Musikwissenschaft* 8, 1921, s. 45–175.

Nettl, Paul: *Zur Geschichte der Musikkapelle des Probstbischofs Karl Liechtenstein-Kastelkorn von Olmütz*, In: *Zeitschrift für Musikwissenschaft* 4, 1921–2, s. 485–496.

Indra, Bohumír: *Pavel Vejvanovský a Moravská Ostrava*, In: *Časopis Slezského musea* B 25, 1976, s.134–138.

Racek, Jan: Inventáře hudebnin tovačovského zámku z konce 17. století. In: Muzikologie I, 1938, s. 45-68.

Trojan, Jan: Modální prvky v nástrojové tvorbě Pavla Vejvanovského, In: Hudební věda 15, 1978, s. 234–245.

Maňas, Vladimír: Hudba v Hlučíně v období raného novověku, In: Opus musicum 34, 2002, č. 5, s. 4–12.